

Ymgeiswyr

Enw'r Cod hwn yw [] ac mae'n effeithiol o [] ymlaen

Fersiwn: 21 Ebrill 2020

Drafft i'w gymeradwyo gan y Gweinidog

RHAGYMDRODD

Y cefndir

Mae'r Cod Ymarfer hwn ar dreuliau etholiad ymgeiswyr wedi'i gyhoeddi gan Weinidog Swyddfa'r Cabinet o dan Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 (Deddf 1983), Atodlen 4A, Rhan 3, paragraff 14.]

Paratowyd drafft gan y Comisiwn Etholiadol, ar ôl ymgynghori â'r personau a'r cyrff sydd â buddiant yn hyn o beth, gan gynnwys rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru, Llywodraeth yr Alban a Gweinidogion Swyddfa Gogledd Iwerddon. Cafodd y drafft ei gymeradwyo gan y Gweinidog dros Swyddfa'r Cabinet a'i osod gerbron Senedd y Deyrnas Unedig.

Mae'r adroddiad ar y broses ymgynghori i'w gael ar ein gwefan.

Y pŵer i wneud y Cod hwn

Mae gan y Comisiwn Etholiadol y pŵer o dan Ddeddf 1983, Atodlen 4A, Rhan 3, paragraff 14, i baratoi Cod Ymarfer yn rhoi canllawiau ynghylch:

- Yr hyn sy'n dod o fewn Rhan 1 neu Ran 2 o Atodlen 4A a'r hyn nad yw'n dod o'u mewn. Mae'r Rhannau hynny yn berthnasol i'r diffiniad o '*treuliau etholiad*' ac yn enwedig felly i ba gostau y mae'n ofynnol i ymgeisydd roi gwybod amdanynt
- Mae Rhan 1 o Atodlen 4A yn rhestru'r materion y mae unrhyw dreuliau at ddibenion ethol yr ymgeisydd yn cyfrif mewn perthynas â nhw fel '*treuliau etholiad*'. Mae Rhan 2 yn rhestru eithriadau
- Yr achosion neu'r amgylchiadau lle mae'n rhaid barnu, neu lle mae'n rhaid peidio â barnu, bod treuliau wedi'u hachosi '*at ddibenion ethol ymgeisydd*'. Mae'r Cod yn ychwanegu at y diffiniad o'r ymadrodd hwnnw yn adran 90ZA(3) o Ddeddf 1983

Pa etholiadau sy'n dod o dan y Cod hwn?

Mae'r Cod hwn yn gymwys i'r etholiadau a ganlyn:

- Etholiadau Awdurdod Llundain Fwyaf
- Etholiadau cyffredinol senedd y Deyrnas Unedig
- Etholiadau Cynulliad Gogledd Iwerddon
- Etholiadau lleol yn Lloegr
- Etholiadau meiri Awdurdodau Cyfun
- Etholiadau meiri yn Lloegr
- Is-etholiadau mewn unrhyw un neu ragor o'r uchod

Diben y Cod hwn

Nod y Cod hwn yw egluro Deddf 1983 yn y meysydd a ganlyn:

- Categoriâu treulïau etholiad ac eithriadau
- Achosion neu amgylchiadau lle mae'n rhaid barnu, neu lle mae'n rhaid peidio â barnu, bod treulïau wedi'u hachosi at ddibenion ethol ymgeisydd.

Y Cod hwn a chanllawiau eraill a gyhoeddir gan y Comisiwn

Canllaw statudol yw'r Cod hwn. Mae'r Cod hwn yn wahanol i ganllawiau eraill y mae'r Comisiwn yn eu cyhoeddi am ei fod wedi'i osod gerbron y Senedd.

Mae'r Comisiwn hefyd yn cyhoeddi canllawiau anstatudol ar y rheolau ar gyfer etholiadau.

Mae'r gyfraith ar wariant ymgeiswyr wedi'i nodi yn Neddf 1983 ac mewn rhai achosion mewn Gorchmynion sy'n adlewyrchu Deddf 1983. Mae trosolwg o'r fframwaith cyfreithiol ar gyfer gwariant ymgeiswyr yn Neddf 1983 wedi'i nodi isod i roi cyd-destun y Cod hwn.

Dylech gyfeirio at ein canllawiau i gael gwybodaeth benodol ynghylch y rheolau i bob etholiad. Mae'r canllawiau diweddaraf ynghylch pa etholiadau sy'n cael eu cynnal a pha reolau sy'n gymwys bob amser ar gael ar ein gwefan yn y cyfnod cyn etholiad.

Beth yw canlyniadau torri'r Cod hwn?

Pan nad yw ymgeisydd neu asiant yn dilyn y Cod hwn, maent yn debygol o fod yn torri'r gofynion statudol ynglŷn â threulïau etholiad. Gallai hyn arwain at erlyniad am arfer llwgr a/neu anghyfreithlon o dan adrannau 168 a 169 o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 h.y. dirwy ac, o ran arfer llwgr, carchar o bosibl.

Pan ddyfernir bod ymgeisydd neu asiant yn bersonol euog o arfer llwgr, maent yn cael eu gwahardd rhag dal swydd etholedig am gyfnod o bum mlynedd. Yn achos arfer anghyfreithlon, maent yn cael eu gwahardd am dair blynedd. Gall etholiad yr ymgeisydd fod yn ddi-rym.

Y Cod i bleidiau gwleidyddol

Canllaw statudol yw'r Cod hwn. Mae'r Comisiwn Etholiadol hefyd wedi paratoi Cod statudol ar wahân o dan Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 (Deddf 2000) ar wariant ymgyrch gan bleidiau gwleidyddol cofrestredig yn ystod cyfnod a reoleiddir ar gyfer etholiadau cyffredinol i senedd y Deyrnas Unedig neu un o etholiadau Cynulliad Gogledd Iwerddon. Mae'r Codau hyn yn wahanol i ganllawiau eraill y mae'r Comisiwn yn eu cyhoeddi am eu bod wedi'u gosod gerbron y Senedd.

Fframwaith cyfreithiol Deddf 1983 ynghylch gwariant ymgeiswyr

Treuliau etholiad: adran 90ZA o Ddeddf 1983

Mae adran 90ZA o Ddeddf 1983 yn diffinio treuliau etholiad fel hyn:

- (1) In this Part of the Act “election expenses” in relation to a candidate at an election means (subject to subsection (2) below and section 90C below) any expenses incurred at any time in respect of any matter specified in Part 1 of Schedule 4A which is used for the purposes of the candidate’s election after the date when he becomes a candidate at the election.*
- (2) No election expenses are to be regarded as incurred by virtue of subsection (1) above or section 90C below in respect of any matter specified in Part 2 of Schedule 4A.*
- (3) In this section and in section 90C below, “for the purposes of the candidate’s election” means with a view to, or otherwise in connection with, promoting or procuring the candidate’s election at the election.*
- (4) For the purposes of this Part of this Act, election expenses are incurred by or on behalf of a candidate at an election if they are incurred—*
- (a) by the candidate or his election agent, or*
 - (b) by any person authorised by the candidate or the election agent to incur expenses.*
- (5) A reference in this Part of this Act to a candidate at an election, in relation to election expenses, includes (where the context allows) a reference to a person who becomes a candidate at the election after the expenses are incurred.*
- (6) In this Part and in Part 3 of this Act, any reference (in whatever terms) to promoting or procuring a candidate’s election at an election includes doing so by prejudicing the electoral prospects of another candidate at the election.*
- (7) Schedule 4A has effect.*
- (8) [heb fod yn berthnasol i’r Cod hwn].’*

Terfynau gwariant a chyfnodau ymgyrchu

Mae’r swm a all gael ei wario ar dreuliau etholiad ymgeisydd wedi’i gyfyngu gan Ddeddf 1983. Mae terfyn gwariant yn gymwys mewn perthynas â chyfnod penodol, y cyfeirir ato’n aml fel ‘cyfnod a reoleiddir’.

Cyfnod a reoleiddir – holl etholiadau Deddf 1983

Yn yr holl etholiadau y mae'r Cod hwn yn gymwys iddynt, mae'r cyfnod a reoleiddir sydd bob amser yn gymwys yn dod o adran 90ZA(1). Mae'n dechrau ar y diwrnod ar ôl i berson ddod yn ymgeisydd yn swyddogol ac mae'n dod i ben ar y diwrnod pleidleisio (diwedd y pleidleisio) – tua chwe wythnos. Mewn etholiad cyffredinol i senedd y Deyrnas Unedig, cyfeirir at hyn weithiau fel 'y cyfnod byr' neu 'gyfnod yr ymgyrch fer'. Mae'r terfyn gwariant ar gyfer y cyfnod hwn wedi'i bennu gan adran 76 o Ddeddf 1983, a hynny ar sail y math o etholiad a'r etholaeth sy'n cael ei hymladd.

Cyfnod ychwanegol i rai etholiadau cyffredinol i senedd y Deyrnas Unedig

Bydd cyfnod hirach yn berthnasol mewn amgylchiadau lle cynhelir etholiad yn dilyn Senedd sydd wedi bodoli ers dros 55 mis. Yn yr achos hwn bydd adran 76ZA yn effeithiol. Bydd hyn yn wir mewn perthynas ag etholiadau cyffredinol a gynhelir o dan yr amseriadau cyffredin a geir yn Neddf Seneddau Tymor Penodol 2011. Mae'r cyfnod o dan adran 76ZA yn dechrau ar y diwrnod ar ôl diwedd y cyfnod o 55 mis ac mae'n dod i ben ar y diwrnod y daw'r person yn ymgeisydd yn swyddogol yn yr etholiad sydd ar fin digwydd – tua phedwar mis. Cyfeirir at y cyfnod hwn yn aml fel 'y cyfnod hir' neu 'gyfnod yr ymgyrch hir'. Mae'r terfyn gwariant sydd wedi'i bennu gan adran 76ZA ar gyfer y cyfnod hwn wedi'i seilio ar faint o amser y bu'r Senedd ddiweddaraf mewn bodolaeth a'r math o etholaeth.

Asiantau

Mae'n rhaid i ymgeiswyr naill ai penodi asiant i oruchwylio'u gwariant neu weithredu fel eu hasiant nhw eu hunain. Mae gan yr asiant gyfrifoldebau dros achosi treuliau etholiad yr ymgeisydd a'u talu – gweler adrannau 73 a 75 o Ddeddf 1983 yn y drefn honno.

Gwariant tybiannol

Mae '*gwariant tybiannol*' ar dreuliau etholiad yn cyfrif tuag at derfynau gwariant yr ymgeisydd. O dan adran 90C o Ddeddf 1983, mae gwariant tybiannol yn codi pan fydd eiddo, nwyddau, gwasanaethau neu gyfleusterau:

- yn cael eu trosglwyddo neu eu darparu am ddim neu am ddisgownt o fwy na 10 y cant i'w defnyddio gan yr ymgeisydd neu er budd yr ymgeisydd,
- yn cael eu defnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd, ac
- os oes treuliau wedi'u hachosi gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd ynglŷn â'r defnydd hwnnw, y byddent wedi bod yn dreuliau etholiad – hynny yw o fewn y categorïau a restrir yn Rhan 1 a heb fod wedi'u heithrio gan Ran 2 o Atodlen 4A

Pan fo pob un o'r tri uchod wedi'u bodloni, mae 'swm priodol' yn cael ei drin fel treuliau etholiad a achoswyd gan yr ymgeisydd os yw'n fwy na £50. Y swm priodol yw'r gyfran y mae'n rhesymol ei phriodoli i'r defnydd ar yr eitem, o naill ai:

- ei gwerth ar y farchnad (pan gaiff ei throsglwyddo'n ddi-dâl), neu
- werth y disgownt (pan fo rhywfaint o gost yr eitem wedi'i achosi mewn gwirionedd gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd)

Os yw'r eiddo, y nwyddau, y gwasanaethau neu'r cyfleusterau dan sylw wedi'u defnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ei ran, mae'r gwariant tybiannol hwn i'w ddatgan fel treuliau etholiad yn ffurflen yr ymgeisydd hyd yn oed os nad yw'r eitemau a ddarparwyd wedi'u hawdurdodi gan yr ymgeisydd, gan asiant yr ymgeisydd neu gan rywun sydd wedi'i awdurdodi gan y naill neu'r llall neu'r ddau ohonynt: *R v Mackinlay and others* [2018] UKSC 42. Mae'r rheolau ar roddion yn gymwys i'r rhodd gysylltiedig hefyd.

Rhoi gwybod

Mae adran 81 o Ddeddf 1983 yn ei gwneud yn ofynnol i asiant gyflwyno ffurflen treuliau etholiad. Mae adran 82 o Ddeddf 1983 yn ei gwneud yn ofynnol i'r asiant a'r ymgeisydd wneud datganiad yr un ynghylch cywirdeb y ffurflen. Trosedd yw gwneud datganiad ffug yn fwriadol.

Drafft i'w gymeradwyo

Diffiniadau

Yn y Cod hwn mae'r diffiniadau a ganlyn yn gymwys:

Ystyr '**a ddefnyddir mewn etholiad**' yw defnyddio at ddibenion ethol yr ymgeisydd fel y'i diffinnir yn adran 90ZA(3) o Ddeddf 1983 wedi'i hategu gan y Cod hwn.

Ystyr '**ardal etholiadol**' yw'r ardal benodol y mae ymgeisydd yn sefyll i gael ei ethol ynddi.

Ystyr '**asiant etholiad**' yw'r person a enwir ar ran yr ymgeisydd yn unol ag adran 67(1) o Ddeddf 1983.

Mae i '**cost**' ei ystyr gyffredin o draul eitem neu draul sy'n gysylltiedig ag eitem. Mae'n cynnwys y '*swm priodol*' sydd i'w drin fel pe bai wedi'i achosi gan yr ymgeisydd o dan y rheolau ar wariant tybiannol.

Ystyr '**cyfnod a reoleiddir**' yw'r cyfnod pan fo'r rheolau gwariant yn gymwys i ymgeiswyr mewn etholiad o dan adrannau 90ZA(1) a 118 o Ddeddf 2000.

Ystyr '**Deddf 1983**' yw Deddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983.

Ystyr '**Deddf 2000**' yw Deddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000.

Ystyr '**eitem**' yw rhywbeth y gellid gwario arno. Mae'n cynnwys gwasanaethau a gweithgareddau yn ogystal â phethau corfforol.

Ystyr '**ffurflen**' neu '**ffurflen gwariant**' yw ffurflen ynglŷn â threuliau etholiad ymgeisydd fel sy'n ofynnol o dan adran 81 o Ddeddf 1983.

Ystyr '**gwariant tybiannol**' yw treuliau etholiad a drinnir fel pe baent wedi'u hachosi pan gaiff eiddo, nwyddau, gwasanaethau neu gyfleusterau eu darparu am ddim neu am ddisgownt a phan ddefnyddir y rheiny gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd o dan adran 90C o Ddeddf 1983.

Ystyr '**plaid wleidyddol**' yw plaid sydd wedi'i chofrestru o dan Ran II o Ddeddf 2000.

Mae '**terfyn gwariant**' yn cyfeirio at y swm mwyaf o arian y caniateir iddo gael ei achosi gan ymgeisydd o dan adrannau 76 a 76ZA o Ddeddf 1983.

Termau eraill:

Defnyddir y termau a ganlyn yn y Cod hwn fel y'u diffinnir yn y ddeddfwriaeth a nodir isod:

Swm priodol	Adran 90C(2) o Ddeddf 1983
Ymgeisydd	Adran 118A o Ddeddf 1983
Treuliau etholiad	Adran 90ZA o Ddeddf 1983

Mae **'treuliau personol'** yr ymgeisydd wedi'i ddiffinio'n rhannol yn adran 118 o Ddeddf 1983 fel a ganlyn:

“personal expenses” as used with respect to the expenditure of any candidate in relation to any election includes the reasonable travelling expenses of the candidate, and the reasonable expenses of his living at hotels or elsewhere for the purposes of and in relation to the election’

Rhaid rhoi gwybod am dreuliau personol ymgeisydd yn ffurflen gwariant yr ymgeisydd ond nid ydynt yn cyfrif tuag at y terfyn gwariant. Nid yw'r Cod hwn yn cynnig canllawiau ynghylch yr hyn sy'n dreuliau personol neu nad yw'n dreuliau personol.

Drafft i'w gymeradwyo gan y Gyweirddog

Pryd caiff treuliau eu trin fe pe baent wedi'u hachosi at ddibenion ethol ymgeisydd?

- i. Bernir bod y rhestr o faterion yn Neddf 1983, Atodlen 4A, Rhan 1, fel y'i heglurir yn y Cod hwn ar dudalennau [16-28], wedi'i defnyddio 'at ddibenion ethol ymgeisydd' – ac felly fe fydd treuliau cysylltiedig yn 'dreuliau etholiad' – pryd bynnag y caiff ei defnyddio gyda'r nod o ethol ymgeisydd, neu fel arall mewn cysylltiad â hybu neu sicrhau bod yr ymgeisydd yn cael ei ethol.
- ii. Mae paragraffau [v i xi] isod yn nodi rhai o'r sefyllfaoedd lle na fydd hyn yn wir. Mae'r enghreifftiau hyn yn gynhwysol a heb fod yn gynhwysfawr.
- iii. Mae 'treuliau etholiad' yn cyfrif tuag at derfyn gwariant yr ymgeisydd. Rhaid rhoi gwybod am gost pob eitem a ddefnyddir yn y cyfnod a reoleiddir yn ffurflen yr ymgeisydd fel y bo'n briodol.
- iv. Mae'r enghreifftiau isod yn berthnasol i wariant a awdurdodir gan yr ymgeisydd neu'r asiant ac at wariant tybiannol.

Priodoli i ymgeiswyr

- v. Dyma rai achosion ac amgylchiadau lle bernir bod rhywbeth wedi'i ddefnyddio'n llwyr at ddibenion ethol yr ymgeisydd (neu'r ymgeiswyr):
- vi. Er enghraifft, pryd bynnag y bydd yr eitem, megis taflen etholiad:
 - yn enwi'r ymgeisydd yn yr etholiad neu fod modd enwi'r ymgeisydd penodol o'r eitem, neu
 - yn enwi'r ardal etholiadol benodol y mae'r ymgeisydd yn sefyll ynddi

a'i bod, yn y naill achos neu'r llall, wedi'i hanelu at bleidleiswyr yn yr ardal etholiadol y mae'r ymgeisydd yn sefyll ynddi er mwyn hybu neu sicrhau bod yr ymgeisydd hwnnw'n cael ei ethol.

vii. Ym mharagraff vi uchod:

- Mae hybu neu sicrhau bod yr ymgeisydd hwnnw yn cael ei ethol yn cynnwys gwneud hynny drwy niweidio rhagolygon etholiadol ymgeisydd arall neu ymgeiswyr eraill sy'n sefyll yn yr ardal etholiadol benodol.

Mae'r senarios canlynol yn cynnwys enghreifftiau o wariant gan ymgeisydd ac enghreifftiau o wariant plaid wleidyddol.

- Mae ymgeisydd yn cynhyrchu taflen sy'n annog y pleidleiswyr i bleidleisio dros ei blaid mewn etholaeth benodol. Mae'r etholaeth wedi'i henwi yn y daflen. Gwariant ymgeisydd yw hwn a rhaid iddo ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd.
- Mae ymgeisydd yn codi hysbysfwrdd ar ochr y ffordd â'i lun arno. Lleolir yr hysbysfwrdd mewn gorsaf y tu allan i'r etholaeth ond mae gan yr orsaf lefel uchel o gymudwyr o'r etholaeth yn ei defnyddio. Mae modd adnabod yr ymgeisydd ac mae wedi'i anelu at bleidleiswyr yn etholaeth yr ymgeisydd. Rhaid iddo fynd yn ffurflen yr ymgeisydd.
- Mae plaid wleidyddol yn cynhyrchu llythyr sy'n nodi polisïau'r blaid ac yn y llinellau terfynol mae'n gofyn i'r pleidleiswyr bleidleisio dros ymgeisydd penodol yn yr ardal etholiadol honno. Gan fod modd adnabod yr ymgeisydd, rhaid barnu bod y llythyr wedi'i ddsbarthu at ddibenion ethol yr ymgeisydd. Os yw'r daflen *yn cael ei defnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd*, rhaid dangos hyn yn ffurflen yr ymgeisydd fel gwariant tybiannol.
- Mae plaid wleidyddol yn cynhyrchu hysbyseb sy'n nodi polisïau'r blaid ac yn gofyn i'r pleidleiswyr bleidleisio dros y blaid yn yr ardal etholiadol honno. Er nad yw'r hysbyseb yn enwi'r ymgeisydd, mae'n enwi'r ardal etholiadol. Gan hynny, rhaid barnu bod yr hysbyseb wedi'i dosbarthu at ddibenion ethol ymgeisydd y blaid. Os yw'r hysbyseb *yn cael ei defnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd*, rhaid dangos hyn yn ffurflen yr ymgeisydd fel gwariant tybiannol.
- Mae plaid wleidyddol yn cynhyrchu llythyr sy'n nodi polisïau'r blaid ac yn annog y pleidleiswyr i bleidleisio dros y blaid. Er bod y llythyr wedi'i gyfeirio at aelwyd mewn etholaeth, nid yw'r llythyr ei hun yn enwi'r ymgeisydd na'r etholaeth. Rhaid peidio â barnu bod hyn yn cael ei ddefnyddio at ddibenion ethol yr ymgeisydd. Gan hynny, does dim angen i unrhyw wariant ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd.

viii. Dyma rai achosion ac amgylchiadau lle gellir dosrannu rhywbeth a dim ond rhan o'r gwariant fydd yn ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd.

Mwy nag un ymgeisydd

ix. Er enghraifft, pryd bynnag y bydd eitem, megis taflen ymgyrch neu hysbyseb hysbysfwrdd:

- yn cael ei dosbarthu neu ei harddangos gyda'r nod o sicrhau ethol mwy nag un cynrychiolydd yn yr un ardal etholiadol benodol, a
- bod modd adnabod pob ymgeisydd,

bernir bod cost yr eitem wedi'i hachosi at ddibenion ethol pob un o'r ymgeiswyr hynny, ac felly mae'n rhaid ei rhannu rhwng y ddau.

Mae hyn yn gymwys, er enghraifft, yn y canlynol:

- etholiadau Cynulliad Gogledd Iwerddon
- etholiadau lleol yn Lloegr lle mae mwy nag un cynrychiolydd yn cael ei ethol.

Deunydd sy'n cael ei ddosbarthu ar draws nifer o ardaloedd etholiadol

x. Pan fo deunydd:

- yn cynnwys ymgeisydd, ac
- yn cael ei ddosbarthu ar draws ardal ehangach na dim ond yr ardal etholiadol benodol y mae'r ymgeisydd hwnnw'n sefyll ynddi

ystyrir bod cyfran o gost y deunydd hwnnw'n cael ei defnyddio at ddibenion etholiad yr ymgeisydd

- xi. Y gyfran a ystyrir fel un a ddefnyddir at ddibenion etholiad yr ymgeisydd yw cost y dosbarthu yn ardal etholiadol benodol yr ymgeisydd hwnnw.

Yr enghreifftiau canlynol yw'r cyfan o wariant plaid wleidyddol

- Mae taflen sy'n cynnwys arweinydd y blaid yn cael ei dosbarthu ledled Prydain Fawr, gan gynnwys yn yr ardal etholiadol y mae arweinydd y blaid yn sefyll ynddi. Rhaid barnu bod y taflenni a ddosberthir yn ardal etholiadol arweinydd y blaid wedi'u dosbarthu at ddibenion ethol yr arweinydd fel ymgeisydd.
- Mae cynghorydd lleol amlwg wedi'i gynnwys mewn taflen sy'n cael ei dosbarthu ledled y sir gyfan, gan gynnwys yn yr ardal etholiadol benodol y mae'n sefyll ynddi. Rhaid barnu bod y taflenni a ddosberthir yn ardal etholiadol y cynghorydd wedi'u dosbarthu at ddibenion ethol y cynghorydd fel ymgeisydd.
- Mae plaid yn paratoi ymgyrch ddigidol sy'n cynnwys aelod poblogaidd o'r blaid mewn un ardal o'r wlad. Mae'r aelod o'r blaid yn ymgeisydd mewn un rhan o'r ardal honno. Mae'r deunydd wedi'i dargedu ar grŵp penodol o bleidleiswyr a bydd yn ymddangos yn ffrydiau cyfryngau cymdeithasol rhywun sydd yn y grŵp targed. Mae'r grŵp targed yn cynnwys lleoliad daearyddol. Rhaid barnu bod y gyfran o'r ymgyrch a dargedwyd yn ardal etholiadol yr aelod amlwg o'r blaid wedi'i chyhoeddi at ddibenion ethol yr aelod amlwg fel ymgeisydd.

Yn yr enghreifftiau uchod, os *defnyddir yr eitem gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd*, yna mae'n rhaid i'r gyfran berthnasol o gost targedu ardal etholiadol yr ymgeisydd ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd fel gwariant tybiannol.

- Mae plaid yn paratoi ymgyrch ddigidol sy'n cynnwys aelod poblogaidd o'r blaid ledled y wlad gyfan, gan gynnwys lle mae'r aelod o'r blaid yn ymgeisydd. Nid yw'r deunydd wedi'i dargedu ond fe fydd yn ymddangos os caiff set benodol o eiriau eu teipio i injan chwilio. Does dim modd canfod pa mor aml na pha bryd yr ymddangosodd hyn i bleidleiswyr yn etholaeth yr aelod o'r blaid. Rhaid peidio â barnu bod hyn wedi'i ddefnyddio at ddibenion ethol yr aelod fel ymgeisydd. Gan hynny, does dim angen i unrhyw wariant ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd.

Ailddefnyddio eitemau y talwyd amdanynt ac a ddefnyddiwyd mewn etholiad blaenorol

- xii. Rhaid peidio â dosrannu na disgowntio eitemau y talwyd amdanynt ac a ddefnyddiwyd mewn etholiad gan ymgeisydd am eu bod yn cael eu hailddefnyddio mewn etholiad neu etholiadau dilynol neu am y gallent gael eu hailddefnyddio felly. Mae'n rhaid rhoi gwybod am gost lawn eitem sy'n ateb y meini prawf arferol yn y ffurflen yn yr etholiad lle defnyddir yr eitem am y tro cyntaf.
- xiii. Mae cost lawn eitemau a fydd yn cael eu hailddefnyddio neu a allai gael eu hailddefnyddio yn cyfrif tuag at y terfyn gwariant yn yr etholiad cyntaf y defnyddir nhw ynddo.
- xiv. O ran cost prynu eitemau:
- y talwyd amdanynt yn llawn (eu perchnogi nid eu llogi); ac
 - a ddefnyddiwyd mewn etholiad blaenorol; ac
 - y rhoddiwyd gwybod yn llawn amdanynt yn ffurflen gwariant yr ymgeisydd mewn etholiad blaenorol; ac
 - nad ydynt wedi'u newid mewn unrhyw fodd

does dim angen rhoi gwybod am y rhain yn ffurflen gwariant yr un ymgeisydd mewn etholiad dilynol, ac nid ydynt yn cyfrif tuag at y terfyn gwariant mewn etholiadau dilynol o'r fath.

- xv. Serch hynny, mae'n rhaid rhoi gwybod yn ffurflen gwariant yr etholiad dilynol am yr holl gostau a achoswyd wrth hwyluso ailddefnyddio eitem mewn etholiad dilynol, gan gynnwys:
- ei glanhau
 - ei newid a/neu ychwanegu ati
 - ei chynnal a'i chadw
 - ei hailddatblygu

pan fo'r eitemau wedi cael eu defnyddio eto.

- xvi. Mae'r costau a achoswyd wrth hwyluso'r ailddefnyddio yn cyfrif tuag at y terfyn gwariant yn yr etholiad dilynol lle maent yn cael eu hailddefnyddio.

Eitemau sydd heb eu defnyddio o gwbl

- xvii. Ni fernir bod eitemau y talwyd amdanynt, ond sydd heb eu defnyddio mewn etholiad yn dreuliau etholiad a hynny am eu bod heb gael eu defnyddio gyda'r nod o hybu'r ymgeisydd neu fel arall mewn cysylltiad â hybu'r ymgeisydd neu sicrhau bod yr ymgeisydd yn cael ei ethol. Gan hynny, does dim angen rhoi gwybod amdanynt yn y ffurflen.

Treuliau a achosir cyn dechrau'r cyfnod a reoleiddir

- xviii. Rhaid rhoi gwybod yn y ffurflen am dreuliau a achoswyd cyn dechrau'r cyfnod a reoleiddir, ar eitemau a ddefnyddir yn ystod y cyfnod a reoleiddir. Gan hynny, mae cost eitemau a ddefnyddir yn ystod y cyfnod a reoleiddir ond a brynwyd cyn dechrau'r cyfnod a reoleiddir yn cyfrif tuag at derfyn gwariant yr ymgeisydd.

TAW

- xix. Rhaid cynnwys TAW wrth roi gwybod am dreuliau, lle bo'n gymwys, hyd yn oed os oes modd adennill y TAW.
- xx. Pan fo TAW wedi'i chodi ar eitem, mae swm y TAW yn cyfrif tuag at y derfyn gwariant.

Materion o fewn Deddf 1983, Atodlen 4A, Rhan 1

Nodiadau cyffredinol

Nid yw'r Cod hwn yn gynhwysfawr

Mae'r rhestrau isod o faterion sy'n berthnasol at ddibenion pob categori yn Rhan 1 o Atodlen 4A, ac felly y mae'n rhaid rhoi gwybod amdanynt mewn ffurflen gwariant os caiff costau eu hachosi ac os cânt eu defnyddio at ddibenion ethol yr ymgeisydd, yn gynhwysol a heb fod yn gynhwysfawr.

Gwariant tybiannol

Mae'r Cod hwn yn gymwys i wariant tybiannol ar ran ymgeisydd yn yr un modd ag y mae'n gymwys i wariant a achosir gan ymgeisydd, oni nodir yn wahanol.

Costau sydd wedi'u heithrio

Mae'r adran hon o'r Cod yn egluro Rhan 1 o Atodlen 4A i Ddeddf 1983. Ni ddylid cymryd dim byd ynddi fel pe bai'n amodi'r rhestr o eithriadau a nodir yn Rhan 2 o Atodlen 4A i Ddeddf 1983, sydd wedi'i hatgynhyrchu isod.

7. *The payment of any deposit required by rule 9 of Schedule 1 to this Act¹*

7A. (1) *Any matter that is reasonably attributable to the candidate's disability, to the extent that the expenses in respect of the matter are reasonably incurred.*

(2) *In this paragraph "disability":*

(a) *in relation to a candidate standing for election in England, Wales or Scotland, has the same meaning as in section 6 of the Equality Act 2010;*

(b) *in relation to a candidate standing for election in Northern Ireland, has the same meaning as in section 1 of the Disability Discrimination Act 1995.*

(3) *This paragraph does not apply in relation to a local government election in Wales.*

8. *The publication of any matter, other than an advertisement, relating to the election in—*

(a) *a newspaper or periodical;*

(b) *a broadcast made by the British Broadcasting Corporation or by Sianel Pedwar Cymru;*

(c) *a programme included in any service licensed under Part 1 or 3 of the Broadcasting Act 1990 or Part 1 or 2 of the Broadcasting Act 1996.*

9. *The provision of any facilities provided in pursuance of any right conferred on candidates at an election by this Act other than facilities in respect of which expenses fall to be defrayed by virtue of sections 95(4) and 96(4) above.*

10. *The provision by an individual of his [her] own services which he [she] provides voluntarily in his [her] own time and free of charge.*

11. (1) *Accommodation which is the candidate's sole or main residence.*

(2) *The provision by any other individual of accommodation which is his [her] sole or main residence if the provision is made free of charge.*

12. (1) *Transport by a means of transport which was acquired by the candidate principally for his [her] own personal use.*

(2) *Transport provided free of charge by any other individual if the means of transport was acquired by him [her] principally for his [her] own personal use.*

¹ O ran etholiadau Meiri Awdurdodau Cyfun, dylid cyfeirio yn hytrach at reol 10 o Atodlen 1 neu Atodlen 3, yn ôl y digwydd, i Orchymyn Awdurdodau Cyfun (Etholiadau Meri) 2017

13. (1) *Computing or printing equipment which was acquired by the candidate principally for his [her] own personal use.*

(2) *The provision by any other individual of computing or printing equipment which was acquired by the individual principally for his [her] own personal use if the provision is made free of charge.'*

Drafft i'w gymeradwyo gan y Gweinidog

Costau sydd wedi'u cynnwys

Atodlen 4A, Rhan 1, paragraff 1

'Advertising of any nature (whatever the medium used).

Expenses in respect of such advertising include agency fees, design costs and other costs in connection with preparing, producing, distributing or otherwise disseminating such advertising or anything incorporating such advertising and intended to be distributed for the purpose of disseminating it.'

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

Gwasanaethau, mangreoedd, cyfleusterau neu offer a ddarperir gan eraill

1.1 Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw un neu ragor o'r canlynol:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan unrhyw asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- mangreoedd neu gyfleusterau
- offer

a ddefnyddir:

- i baratoi deunydd hysbysebu, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu
- i ledaenu deunydd hysbysebu drwy ei ddsbarthu neu fel arall

Er enghraifft, llogi ffotograffydd a mangre i gynhyrchu delweddau i'w defnyddio mewn deunydd hysbysebu.

Costau penodol mewn cysylltiad â chynhyrchu neu ledaenu deunydd hysbysebu digidol neu electronig

1.2 Mae'n cynnwys cost unrhyw feddalwedd o unrhyw fath i'w defnyddio ar unrhyw ddyfais:

- i ddylunio a chynhyrchu deunydd hysbysebu yn fewnol
- i ledaenu deunydd hysbysebu neu hwyluso ei ledaenu

pa un a yw'r deunydd hwnnw'n cael ei ddsbarthu'n ddigidol, yn electronig neu drwy fodd arall.

Er enghraifft, ffi drwyddedu am raglen feddalwedd i'w defnyddio ar ddyfais.

1.3 Mae'n cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw un neu ragor o'r canlynol:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad

- gwasanaethau a ddarperir gan unrhyw asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- mangreoedd neu gyfleusterau
- offer

a ddefnyddir

- i baratoi deunydd hysbysebu digidol neu electronig, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu
- i ddsbarthu'r deunydd hysbysebu hwnnw neu hwyluso ei ledaenu drwy unrhyw fodd

gan gynnwys unrhyw gost sydd i'w phriodoli i gynyddu gwelededd y cynnwys drwy unrhyw fodd.

Er enghraifft, prynu safle amlycach ar dudalen mewn injan chwilio.

1.4 Mae'n cynnwys cost paratoi deunydd hysbysebu, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu:

- i gael ei lawrlwytho a'i ddefnyddio gan eraill
- i'w osod ar unrhyw fath o sianel neu lwyfan cyfryngau cymdeithasol a hybu'r ymgeisydd drwyddynt

Er enghraifft, costau cynhyrchu deunydd hysbysebu sy'n hybu'r ymgeisydd ac a osodir ar dudalen ar sianel cyfryngau cymdeithasol sy'n annog dilynwr i'w rannu.

1.5 Mae'n cynnwys cost cyrchu, prynu, datblygu a chynnal unrhyw rwydwaith digidol neu rwydwaith arall:

- sy'n hwyluso dosbarthu neu ledaenu deunydd hysbysebu drwy unrhyw fodd
- sy'n hybu neu'n cynyddu gwelededd deunydd hysbysebu drwy unrhyw fodd

Er enghraifft, prynu hunaniaethau digidol a ddefnyddir i wneud i ddeunydd ymddangos fel pe bai wedi'i weld ac wedi'i gymeradwyo gan nifer fawr o ddefnyddwyr ar lwyfan cyfryngau cymdeithasol.

1.6 Mae'n cynnwys costau:

- lletya a chynnal gwefan neu ddeunydd electronig/digidol arall sy'n hybu'r ymgeisydd
- dylunio ac adeiladu'r wefan
- cyfran o unrhyw wefan neu ddeunydd a sefydlir i sicrhau cyllid i'r ymgeisydd ond sydd hefyd yn hybu'r ymgeisydd yn ystod y cyfnod a reoleiddir

Costau eraill a gynhwysir ym mharagraff 1

1.7 Mae'n cynnwys cost unrhyw hawliau neu ffi drwyddedu am unrhyw ddelwedd a ddefnyddir wrth gynhyrchu deunydd hysbysebu.

1.8 Mae'n cynnwys cost:

- papur neu unrhyw gyfrwng arall yr argreffir deunydd hysbysebu arno
- arddangos hysbysebion yn gorfforol mewn unrhyw leoliad, er enghraifft clymau cebl neu glud at godi poster

1.9 Mae'n cynnwys cost prynu, llogi neu ddefnyddio:

- offer llungopïo
- offer argraffu

i'w defnyddio yn ymgyrch etholiad yr ymgeisydd, ac eithrio:

- pan sicrhodd yr ymgeisydd yr offer yn bennaf at ddibenion personol yr ymgeisydd ei hun
- pan fo'r offer wedi'i ddarparu gan unigolyn arall, pan fo'r offer wedi'i sicrhau gan yr unigolyn hwnnw at ei ddibenion personol ei hun a phan nad oes tâl yn cael ei godi ar yr ymgeisydd am ddefnyddio'r offer.

1.10 Pan fo papur, offer llungopïo neu argraffydd yn cael eu prynu neu eu llogi yn bennaf i'w defnyddio yn yr ymgyrch, rhaid rhoi gwybod am y gost lawn.

1.11 Ystyr 'dibenion personol' ym mharagraff 1.9 yw dibenion personol parhaus yr ymgeisydd neu'r unigolyn, nid defnyddio at ddibenion masnachol, na defnyddio at ddibenion eraill megis gan blaid wleidyddol cyn yr etholiad neu ar ei ôl.

1.12 Mae'n cynnwys cost prynu a defnyddio unrhyw offer arall mewn cysylltiad â'r canlynol:

- Paratoi'r deunydd hysbysebu, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu
- lledaenu'r deunydd hysbysebu drwy ei ddsbarthu neu fel arall

1.13 Mae'n cynnwys cost bwyd a/neu lety i unrhyw unigolyn sy'n darparu gwasanaethau mewn cysylltiad â deunydd hysbysebu i'r ymgeisydd a delir neu a ad-delir gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Atodlen 4A, Rhan 1, paragraff 2

'Unsolicited material addressed to electors (whether addressed to them by name or intended for delivery to households within any particular area).

Expenses in respect of such material include design costs and other costs in connection with preparing, producing or distributing such material (including the cost of postage).'

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

Costau sy'n gysylltiedig â sicrhau gwybodaeth a thargeddu neu adnabod pleidleiswyr, gan gynnwys costau cronfeydd data

2.1 Mae hyn yn cynnwys cost cyrchu, sicrhau, prynu, datblygu neu gynnal:

- meddalwedd TG neu gronfeydd data cysylltiadau
- unrhyw wybodaeth, drwy ba fodd bynnag

a ddefnyddir i hwyluso anfon deunydd digymell at bleidleiswyr.

Er enghraifft, prynu cyfeiriadau ebost.

2.2 Mae'n cynnwys cost cyrchu, sicrhau neu ddatblygu setiau data, gan gynnwys dadansoddi data i dargeddu pleidleiswyr drwy ba fodd bynnag, gan gynnwys cost asiantaethau, sefydliadau neu bobl eraill sy'n nodi grwpiau o bleidleiswyr, drwy ba fodd bynnag.

Er enghraifft, cost unrhyw asiantaeth a delir i ddadansoddi cynnwys y cyfryngau cymdeithasol i hwyluso targedu pleidleiswyr mewn ardal etholiadol benodol a chost gwaith modelu gan asiantaeth ar sail y dadansoddiad hwnnw.

2.3 Mae'n cynnwys cost unrhyw wasanaethau i adnabod pleidleiswyr sy'n cael eu prynu, eu datblygu neu eu darparu cyn y cyfnod a reoleiddir, ond a ddefnyddir i dargeddu pleidleiswyr yn ystod y cyfnod a reoleiddir.

2.4 Pan gaiff gwybodaeth neu fynediad i wybodaeth eu sicrhau oddi wrth drydydd parti, gan gynnwys plaid wleidyddol, mae cost fasnachol sicrhau'r wybodaeth honno oddi wrth y trydydd parti yn cael ei chynnwys.

Costau sy'n gysylltiedig â pharatoi, cynhyrchu neu ddsbarthu deunydd digymell i bleidleiswyr, gan gynnwys drwy ddulliau digidol

2.5 Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw un neu ragor o'r canlynol:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan unrhyw asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- mangreoedd neu gyfleusterau
- offer

a ddefnyddir:

- i baratoi'r deunydd digymell, ei gynhyrchu neu hwyluso ei gynhyrchu
- i ledaenu'r deunydd digymell drwy ei ddsbarthu neu fel arall, gan gynnwys unrhyw gost sydd i'w phriodoli i gynyddu gwelededd deunydd drwy unrhyw fodd

2.6 Mae'n cynnwys cost cyflenwi deunydd drwy unrhyw fodd gan gynnwys dulliau electronig neu ddsbarthu'r deunydd yn gorfforol, er enghraifft cost amlenni a stampiau neu brynu system at anfon negeseuon ebost.

2.7 Mae'n cynnwys cost cyrchu, datblygu a chynnal unrhyw rwydwaith digidol neu rwydwaith arall sy'n hybu neu'n cynyddu gwelededd deunydd digymell ar unrhyw lwyfan. Er enghraifft, os bydd ymgeisydd yn talu datblygwr i greu ap sy'n hwyluso gwaith i dargedu ei ddeunydd ar sianel cyfryngau cymdeithasol.

2.8 Mae'n cynnwys cost goruchwyllo a chynnal a chadw pob dull cyfryngau cymdeithasol, dull digidol neu ddull arall o ddsbarthu deunydd digymell. Mae hyn yn cynnwys cynnal a chadw pob cyfrif cyfryngau cymdeithasol, gan gynnwys os byddant yn cael eu cynnal gan endid/unigolyn arall.

Costau eraill a gynhwysir ym mharagraff 2

2.9 Mae'n cynnwys cost unrhyw hawliau neu ffi drwyddedu am unrhyw ddelwedd a ddefnyddir wrth gynhyrchu deunydd digymell.

2.10 Mae'n cynnwys cost papur neu unrhyw gyfrwng arall yr argreffir deunydd digymell arno.

2.11 Mae'n cynnwys cost prynu, llogi neu ddefnyddio:

- offer llungopïo
- offer argraffu

i'w defnyddio yn ymgyrch etholiad yr ymgeisydd, ac eithrio:

- pan sicrhaodd yr ymgeisydd yr offer yn bennaf at ddibenion personol yr ymgeisydd ei hun
- pan fo'r offer wedi'i ddarparu gan unigolyn arall, pan fo'r offer wedi'i sicrhau gan yr unigolyn hwnnw at ei ddibenion personol ei hun a phan nad oes tâl yn cael ei godi ar yr ymgeisydd am ddefnyddio'r offer

2.12 Ystyr 'dibenion personol' ym mharagraff 2.11 yw dibenion personol parhaus yr ymgeisydd neu'r unigolyn, nid defnyddio at ddibenion masnachol, na defnyddio at ddibenion eraill megis gan blaid wleidyddol cyn yr etholiad neu ar ei ôl.

2.13 Pan fo papur, offer llungopïo neu argraffydd yn cael eu prynu neu eu llogi yn bennaf i'w defnyddio yn yr ymgyrch, rhaid rhoi gwybod am y gost lawn.

2.14 Mae'n cynnwys cost prynu a defnyddio unrhyw offer arall mewn cysylltiad â'r canlynol:

- paratoi'r deunydd digymell, ei gynhyrchu neu hwyluso ei cynhyrchu
- lledaenu'r deunydd digymell drwy ei ddsbarthu neu fel arall

2.14 Mae'n cynnwys cost bwyd a/neu lety i unrhyw unigolyn sy'n darparu gwasanaethau mewn cysylltiad â deunydd digymell i'r ymgeisydd a delir neu a ad-delir gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Costau sydd wedi'u heithrio o baragraff 2

2.16 Nid yw'n cynnwys cost postio'r anerchiad etholiadol di-dâl fel yr amlinellir yn adran 91 o Ddeddf 1983.

2.17 Nid yw'n cynnwys unrhyw gost sy'n gysylltiedig â sicrhau data fel y'i caniateir o dan unrhyw statud neu reoliad.

Er enghraifft, mae gan ymgeiswyr hawl i gael copi o'r gofrestr etholiadol drwy reoliad 102 o Reoliadau Cynrychiolaeth y Bobl (Cymru a Lloegr) 2001.

Atodlen 4A, Rhan 1, paragraff 3

'Transport (by any means) of persons to any place.

Expenses in respect of the transport of such persons include the costs of hiring a means of transport for a particular period.'

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

3.1 Mae'n cynnwys cost cludiant i'r asiant lle mae'n cael ei had-dalu gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Cludo gwirfoddolwyr ac ymgyrchwyr

3.2 Mae'n cynnwys cost cludo:

- gwirfoddolwyr
- aelodau o'r blaid, gan gynnwys aelodau staff
- ymgyrchwyr eraill

o gwmpas yr ardal etholiadol, neu yn ôl ac ymlaen i'r ardal etholiadol, gan gynnwys cost:

- tocynnau ar gyfer unrhyw gludiant, gan gynnwys unrhyw ffi archebu
- llogi unrhyw gludiant
- tanwydd a brynir ar gyfer unrhyw gludiant
- parcio ar gyfer unrhyw gludiant

pan fôn nhw wrthi'n ymgyrchu ar ran yr ymgeisydd.

3.3 Mae'n cynnwys cost cludiant y talwyd amdano gan unrhyw unigolyn, plaid wleidyddol neu drydydd parti arall ac sy'n cael ei thalu neu ei had-dalu gan yr ymgeisydd, y blaid wleidyddol neu drydydd parti, lle'r oedd yr unigolion a oedd yn cael eu cludo yn ymgyrchu neu'n ymgymryd â gweithgareddau yn gysylltiedig â'r ymgyrch dros yr ymgeisydd.

Cludiant i ddigwyddiad

3.4 Mae'n cynnwys cost cludo mynychwyr i ddigwyddiad sy'n hybu'r ymgeisydd pan gaiff y gost honno ei had-dalu neu ei thalu gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Cludiant sy'n hybu'r ymgeisydd

3.5 Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw gerbyd neu fath o gludiant sy'n arddangos deunydd sy'n hybu'r ymgeisydd, gan gynnwys unrhyw gost sy'n gysylltiedig â'r canlynol:

- dyluniad a gosod y dyluniad ar y cerbyd neu'r math o gludiant
- gyrru neu symud cerbyd o amgylch ardal etholiadol benodol
- ffioedd parcio pan ddefnyddir cerbyd i arddangos deunydd

Costau sydd wedi'u heithrio o baragraff 3

3.6 Nid yw'r costau a ganlyn wedi'u cynnwys ym mharagraff 3:

- pan delir y gost gan yr unigolyn a fu'n defnyddio'r cludiant, pan nad ad-delir y taliad hwnnw, neu
- pan ddarperir cludiant yn rhad ac am ddim gan unrhyw unigolyn arall os cafodd y math o gludiant ei sicrhau gan y person hwnnw yn bennaf at ei ddibenion personol ei hun

3.7 Pan fo cost cludiant yn draul bersonol o fewn ystyr Deddf 1983 i'r ymgeisydd, rhaid i hyn gael ei gofnodi fel traul bersonol yn y ffurflen gwariant ac nid fel traul etholiadol o dan Atodlen 4A, Rhan 1. Mae *'treuliau personol'* yn cynnwys treuliau teithio rhesymol yr ymgeisydd, at ddibenion yr etholiadol ac mewn perthynas â'r etholiadol.

Drafft i'w gymeradwyo'n ymweiniadog

Atodlen 4A, Rhan 1, paragraff 4

'Public meetings (of any kind).

Expenses in respect of such meetings include costs incurred in connection with the attendance of persons at such meetings, the hire of premises for the purposes of such meetings or the provision of goods, services or facilities at them.'

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

Gwasanaethau, mangreoedd, cyfleusterau neu offer a ddarperir gan eraill

4.1 Mae hyn yn cynnwys cost defnyddio neu logi unrhyw un neu ragor o'r canlynol:

- asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- gwasanaethau a ddarperir gan unrhyw asiantaeth, unigolyn neu sefydliad
- mangreoedd neu gyfleusterau
- offer

a ddefnyddir:

- wrth hybu cyfarfod cyhoeddus
- wrth gynnal cyfarfod cyhoeddus i hybu'r ymgeisydd
- wrth ffrydio'n fyw neu ddarlledu cyfarfod cyhoeddus drwy unrhyw fodd.

Costau eraill a gynhwysir ym mharagraff 4

4.2 Mae'n cynnwys cost hybu neu hysbysebu'r digwyddiad, drwy unrhyw fodd.

4.3 Mae'n cynnwys cost digwyddiad sy'n cael ei gynnal drwy ddolen o unrhyw fath neu sy'n cael ei ffrydio'n fyw neu ei ddarlledu, pan fo'r digwyddiad hwnnw'n agored i gael ei wyllo gan ddefnyddwyr sianel neu lwyfan neu drwy fodd arall.

4.4 Mae'n cynnwys cost darparu unrhyw nwyddau, gwasanaethau neu gyfleusterau yn y digwyddiad, er enghraifft cost llogi seddau.

4.5 Mae'n cynnwys cost prynu unrhyw offer mewn cysylltiad â'r canlynol:

- cynnal cyfarfod cyhoeddus i hybu'r ymgeisydd
- ffrydio'n fyw neu ddarlledu cyfarfod cyhoeddus drwy unrhyw fodd

4.6 Mae'n cynnwys cost llety a threuliau eraill unrhyw fynychwr pan fo'r gost honno'n cael ei had-dalu neu ei thalu gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Atodlen 4A, Rhan 1, paragraff 5

'The services of an election agent or any other person whose services are engaged in connection with the candidate's election.'

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

Costau asiant

5.1 Mae hyn yn cynnwys unrhyw gydnabyddiaeth, gan gynnwys lwfansau, a delir i'r asiant.

Staff a gyflogir gan blaid wleidyddol

5.2 Mae'n cynnwys cost unrhyw aelod o staff plaid wleidyddol sy'n darparu gwasanaethau i'r ymgeisydd at ddibenion ethol yr ymgeisydd yn ystod y cyfnod a reoleiddir, neu sy'n darparu gwasanaethau i'r ymgeisydd at ddibenion ethol yr ymgeisydd cyn yr amser hwnnw sydd wedyn yn cael eu defnyddio yn ystod y cyfnod a reoleiddir.

Er enghraifft:

- Mae aelod o staff plaid wleidyddol yn treulio'i oriau gwaith cyflogedig yn cydlynu gwirfoddolwyr sy'n ymgyrchu dros ymgeisydd mewn etholaeth benodol. Rhaid barnu bod ei amser gwaith at ddibenion ethol yr ymgeisydd. Os yw'n cael ei ddefnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ran yr ymgeisydd, yna mae'n rhaid dangos cost talu yr aelod o staff yn ffurflen yr ymgeisydd fel gwariant tybiannol.
- Mae aelod o staff plaid wleidyddol yn treulio ei oriau gwaith â thâl ar nifer o wahanol weithgareddau ymgyrchu, gan gynnwys hyrwyddo'r blaid yn gyffredinol a hyrwyddo ymgeisydd penodol. Mae cyfran eu hamser gwaith a dreulir yn hyrwyddo'r ymgeisydd i'w ystyried at ddibenion etholiad yr ymgeisydd hwnnw. Os yw'n cael ei ddefnyddio gan yr ymgeisydd neu ar ei ran, yna mae'n rhaid i'r gyfran honno o gostau talu'r aelod staff hwnnw ymddangos yn ffurflen yr ymgeisydd fel gwariant tybiannol.
- Mae nifer o ymgeiswyr yn dod i sesiwn briffio ynghylch addewidion maniffesto'r blaid a roddir gan staff cyflogedig y blaid. Gan mai addewidion ym maniffesto'r blaid genedlaethol sydd o dan sylw, rhaid peidio â barnu bod y briffiau yn cael eu rhoi at ddibenion eu hethol fel ymgeiswyr. Gan hynny, does dim angen i wariant ymddangos yn ffurflenni'r ymgeiswyr.

Staff sy'n monitro cyfryngau cymdeithasol a gweithgareddau eraill y wasg

5.3 Mae'n cynnwys cost staff sy'n ymwneud â rheoli a monitro sianeli neu lwyfannau cyfryngau cymdeithasol a sicrhau data i ganiatáu ymgyrchu wedi'i dargedu. Mae hyn yn cynnwys llogi staff i ddadansoddi a didoli'r data a chost staff i fonitro a phostio neu ymateb i unrhyw fath o gyfrif cyfryngau cymdeithasol neu gyfrif arall.

5.4 Mae'n cynnwys cost staff sy'n ymwneud â rheoli gweithgareddau'r wasg o unrhyw fath, gan gynnwys staff sy'n cydgysylltu ag unrhyw fath o weithgareddau'r cyfryngau drwy unrhyw fodd mewn cysylltiad ag ethol yr ymgeisydd, yn rheoli neu'n monitro'r gweithgareddau hynny.

Unrhyw berson arall y defnyddir ei wasanaethu

5.5 Mae'n cynnwys cost unrhyw berson arall y defnyddir ei wasanaethau mewn cysylltiad ag ethol yr ymgeisydd.

Costau sydd wedi'u heithrio o baragraff 5

5.6 Nid yw'n cynnwys cost gwasanaethau asiant neu unrhyw berson arall sy'n wirfoddolwr.

Drafft i'w gymeradwyo gan y Gweinidog

Atodlen 4A, Rhan 1, paragraff 6

'Accommodation and administrative costs.'

Mae'r paragraff hwn yn cynnwys:

Swyddfa ac offer

6.1 Mae hyn yn cynnwys cost rhentu swyddfa, gan gynnwys ardrethi busnes, ar gyfer ymgyrch yr ymgeisydd, boed ar rent newydd ynteu o dan gytundeb rhentu presennol, ac felly bydd gwariant tybiannol yn cael ei achosi pan fo swyddfa o'r fath yn cael ei darparu am ddim neu am ddisgownt gan blaid wleidyddol neu gan drydydd parti.

6.2. Mae'n cynnwys cost swyddfa lle mae'r swyddfa honno'n cael ei rhannu. Rhaid gwneud dosraniad a rhaid cynnwys swm sy'n adlewyrchiad rhesymol o'r defnydd gan yr ymgeisydd wrth ymgyrchu yn ffurflen yr ymgeisydd. Bydd y swm hwn yn cyfrif tuag at derfyn gwariant yr ymgeisydd.

6.3 Mae'n cynnwys cost prynu, defnyddio neu logi unrhyw offer swyddfa cyffredinol ar gyfer ymgyrch yr ymgeisydd, ac felly bydd gwariant tybiannol yn cael ei achosi pan fo offer o'r fath yn cael ei ddarparu am ddim neu am ddisgownt gan blaid wleidyddol neu gan drydydd parti.

Er enghraifft, desgiau, cadeiriau a chyfrifiaduron a ddarperir gan blaid i'w defnyddio yn ymgyrch yr ymgeisydd.

6.4 Mae'n cynnwys cost prynu, llogi neu ddefnyddio:

- ffonau symudol neu ddyfeisiau llaw eraill
- y contractau sy'n gysylltiedig â'r rhain

i'w defnyddio yn yr ymgyrch gan yr ymgeisydd, yr asiant ac unrhyw staff neu wirfoddolwyr eraill, pan delir am yr offer hwnnw a/neu'r costau sy'n gysylltiedig ag ef gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall, ac eithrio:

- pan sicrhawyd yr offer gan yr ymgeisydd yn bennaf at ddibenion personol yr ymgeisydd ei hun ac nad yw'r costau'n fwy na'r hyn a geid fel arfer y tu allan i gyfnod etholiad
- pan ddarperir yr offer gan unigolyn arall, bod yr offer wedi'i sicrhau gan yr unigolyn hwnnw at ei ddibenion personol ei hun, nad yw'r costau'n fwy na'r hyn a achosid fel arfer y tu allan i gyfnod etholiad ac na chodir tâl ar yr ymgeisydd am ei ddefnyddi

Er enghraifft,

- os prynir cerdyn SIM gyda lwfans data a galwadau i ymgeisydd ei ddefnyddio yn ei ymgyrch, byddai hyn yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd
- os yw ffôn symudol gwirfoddolwr yn cael ei ddefnyddio i gydlynu gwirfoddolwyr eraill, ac os bydd yr ymgeisydd yn ad-dalu cyfran o gostau'r contract ffôn i'r gwirfoddolwr, byddai hyn yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd
- os yw'r ymgeisydd yn defnyddio ei ffôn ei hun a sicrhodd at ei ddibenion personol ei hun, ac nad oes costau pellach yn cael eu hachosi y tu hwnt i'r tâl misol arferol am alwadau, data etc, nid yw hyn yn cyfrif fel gwariant ymgeisydd

6.5 Ystyr 'dibenion personol' ym mharagraff 6.4 yw defnydd personol parhaus gan yr ymgeisydd neu'r unigolyn, nid defnydd at ddibenion masnachol, neu ddibenion eraill megis gan blaid wleidyddol cyn neu ar ôl yr etholiad.

Gorbenion

6.6 Mae'n cynnwys cost:

- trydan
- llinellau ffôn a mynediad i'r rhyngwrdd

i'w defnyddio yn ymgyrch yr ymgeisydd.

6.7 Mae'n cynnwys cost tanysgrifiad ar gyfer gwasanaethau monitro'r cyfryngau, gwasanaethau asiantaethau newyddion a gwasanaethau datganiadau i'r wasg.

Costau sy'n gysylltiedig ag asiantau, gwirfoddolwyr a chyflogeion

6.8 Mae'n cynnwys cost llety i'r asiant pan fo'n cael ei had-dalu gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

6.9 Mae'n cynnwys cost gwirfoddolwyr, cyflogeion a chyflogeion plaid sy'n ymgyrchu dros yr ymgeisydd mewn ardal etholiadol benodol, gan gynnwys eu costau llety os bydd y rheiny'n cael eu had-dalu gan yr ymgeisydd, gan blaid yr ymgeisydd neu gan drydydd parti arall.

Costau sydd wedi'u heithrio o baragraff 6

6.10 Nid yw'n cynnwys cost gofal plant i ymgeisydd neu i'w asiant neu i wirfoddolwr.

6.11 Nid yw'n cynnwys cost dŵr, nwy na threth gyngor.

6.12 Nid yw'n cynnwys darparu llety gan unrhyw unigolyn arall nad yw'n unig neu'n brif breswylfa i'r unigolyn os yw'r ddarpariaeth yn cael ei rhoi yn rhad ac am ddim.